

Затверджено рішенням вченої
ради факультету

(підпис) (П.І.Б)
Рекомендовано на засіданні кафедри

_____ (назва факультету)

_____ (назва кафедри)

протокол № _____ від «__» _____ р.

протокол № _____ від «__» _____ р.

Декан факультету _____

Завідувач кафедри _____

_____ (підпис)

_____ (П.І.Б)

СИЛАБУС

УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

_____ (назва дисципліни)

Семестр та рік навчання _____ II семестр 2020-2021 _____
Освітній рівень (перший або другий)

Галузь знань _____ 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Шифр та назва спеціальності

_____ «Підприємництво» _____

Лекції та практичні заняття відповідно до розкладу <http://rasp.kart.edu.ua>

Команда викладачів:

Лектор: _____ Назаренко Ірина Леонідівна _ (кандидат економічних наук, доцент) _____

Контакти лектора: _____ +38
(057) 730-10-96, _____ e-
mail:nazarenko_il@kart.edu.ua

Асистент лектора: _____ - _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Контакти асистента лектора:

Веб-сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні ресурси: <http://metod.kart.edu.ua>

УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

II семестр 2020

Лекції: за розкладом

Аудиторія: за розкладом

Практики:

Згідно діючого розкладу занять

Команда викладачів:

Лектор:

Назаренко Ірина Леонідівна (кандидат економічних наук, доцент).

Контакти: +38 (057) 730-10-96, **e-mail:** nazarenko_il@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: пильнуйте за розкладом консультацій у 2 семестрі.
Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 503 аудиторія.

В умовах ринку першочерговим завданням керівництва підприємства стає формування, оцінка і управління поточними та перспективними можливостями підприємства, тобто його потенціалом з метою росту ефективності функціонування та забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Управління виробничим потенціалом підприємства – досить нова і, без сумніву, цікава сфера економічного дослідження останнього десятиліття. Розвиток ринкових принципів господарювання в рамках національної економіки дав поштовх до створення нових адекватних практиці менеджменту методів аналізу і оцінки можливостей підприємства з урахуванням вітчизняної і зарубіжної практики економічної діагностики внутрішнього і зовнішнього середовища організації.

Управління потенціалом підприємства являє собою процес, що має етапи початку, здійснення управління та його завершення, характеризується визначеними цілями управління та направлений на отримання реального кінцевого результату. Такий процес доцільно характеризувати показниками, що дадуть змогу оцінити його якість, об'єктивність та результати праці управлінського персоналу, тобто показниками його ефективності. Дані показники повинні розглядатися як ефект від управлінської праці, так і давати можливість порівняння корисності праці як різних управлінських кадрів та їх внесок у даний процес, так і наслідків реалізованих проектів створення, накопичення та використання потенціалу та результатів такої діяльності різних підприємств як окремої галузі, так і міжгалузевих.

Вивчення курсу дає основу, в яку потім ввійдуть всі зміни і доповнення, пов'язані з корінною перебудовою господарського механізму і переходом до ринкових відносин. Відомості про ці зміни знаходять відображення в законодавчих актах і нових нормативних документах, які періодично приймаються Верховною Радою, урядом України та друкуються в періодичних виданнях: “Урядовий кур'єр”, “Голос України”, “Діло”, “Закон та бізнес” та ін.

Внаслідок вивчення курсу „Управління потенціалом підприємства” студент отримує наступні компетенції та вміння:

- вірно вибрати методи оцінки потенціалу підприємства у різних випадках (для діючого підприємства, для такого, що ліквідується; для продажу, для оцінки ефективності управління тощо);
- оцінити величину потенціалу підприємства за доходним, витратним та порівняльним підходами;
- оцінити інноваційний потенціал підприємства і розробити заходи по підвищенню ефективності його використання;
- оцінити матеріально-технічний потенціал підприємства і розробити заходи по підвищенню ефективності його використання;
- оцінити індивідуальний трудовий потенціал робітників різних категорій і обрати шляхи його підвищення;
- розробити антикризову програму діяльності підприємства на основі оцінки потенціалу його виживання, наявних ресурсів і можливостей;
- оцінити матеріально-технічний потенціал підприємства та управляти ним;
- розробити систему збалансованих показників для конкретного

підприємства, щоб застосувати управління потенціалом підприємства згідно з концепцією Balanced Scorecard (управління підприємством за системою збалансованих показників);

- оцінити вартість потенціалу підприємства та застосувати концепцію Value Based Management (управління підприємством на основі оцінки його вартості);

- оцінити конкурентоспроможність потенціалу підприємства та розробити заходи по управлінню конкурентоспроможністю.

Завдання вивчення дисципліни: навчити майбутніх магістрів використовувати набуті знання для розв'язання проблем з управління потенціалом тих підприємств, з якими буде пов'язана їх професійна діяльність: оцінювати величину виробничого потенціалу підприємства, ефективність його використання, знаходити шляхи підвищення ефективності управління потенціалом.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Досягнення високої конкурентної позиції на ринку, забезпечення рентабельної та ефективної діяльності підприємства можливі лише за умови реалізації якісних організаційно-управлінських рішень. Це безпосередньо залежить від рівня економічного потенціалу підприємства та розміру його резервів. Сучасне середовище функціонування підприємства характеризується високим рівнем складності, динамізмом невизначеності. Найважливішою умовою процвітання фірми є постійне удосконалення інструментів управління, швидке прийняття організаційних рішень, правильне визначення пріоритетних напрямів розвитку. В зв'язку з цим об'єктивна оцінка економічного потенціалу і використання його доступних резервів дозволять ефективно управляти підприємством. У сучасному динамічному середовищі традиційні методи управління потенціалом підприємства вже давно не забезпечують спроможності приймати правильні та ефективні стратегічні рішення на різних стадіях життєвого циклу, що обумовлює необхідність застосування інноваційних підходів, спроможних забезпечити успіх підприємства в довгостроковій перспективі

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по січень, дає студентам глибоке розуміння сутності створення та ведення інтелектуального бізнесу та практичні рекомендації з його організаційного та методичного забезпечення.

Кількість кредитів ECTS – 4,

Курс складається з однієї лекції на тиждень і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні (групові та індивідуальні) завдання в галузі інтелектуального бізнесу. Крім того, передбачається виконання та захист індивідуального проекту – створення бізнес- моделі та бізнес-плану власного інтелектуального бізнесу.

Теми курсу

Змістовий модуль 1. Поняття, структура і оцінка потенціалу підприємства

ТЕМА 1 Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства

1. Історія виникнення, етимологія поняття “потенціал”
2. Поняття “економічний потенціал підприємства”, його актуальність
3. Поняття “виробничий потенціал підприємства”
4. Ознаки потенціалу підприємства

ТЕМА 2 Оптимізація структури потенціалу підприємства

1. Структура економічного потенціалу підприємства
2. Взаємозамінність елементів як властивість потенціалу підприємства
3. Шляхи оптимізації структури потенціалу підприємства

ТЕМА 3 Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами

1. Поняття системи, властивості систем
2. Класифікація систем
3. Підприємство як складна велика система
4. Схема управління системою, особливості управління складними системами
5. Сучасні технології управління складними виробничими системами
6. Інформаційне забезпечення управління виробничими системами

ТЕМА 4 Кількісна оцінка потенціалу підприємства

1. Методика кількісної оцінки виробничого потенціалу підприємства через величини його елементів
2. Методика бальної оцінки потенціалу підприємства
3. Управління потенціалом за вартісними критеріями

ТЕМА 5 Оцінка ефективності використання потенціалу підприємства

- Цикл управління потенціалом підприємства
- Оцінка ефективності використання виробничого потенціалу підприємства
- Фактори і шляхи підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства

ТЕМА 6 Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства

1. Поняття трудового потенціалу підприємства
2. Структура і роль трудового потенціалу у функціонуванні підприємства
3. Формування трудового потенціалу підприємства
4. Оцінка величини і ефективності використання трудового потенціалу
5. Управління формуванням і використанням трудового потенціалу

Змістовий модуль 2. Оцінка і управління складовими потенціалу підприємства

ТЕМА 7 Інноваційний потенціал підприємства

1. Підходи до визначення інноваційного потенціалу
2. Структура інноваційного потенціалу підприємства
3. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства
4. Управління інноваційним потенціалом

ТЕМА 8 Система антикризового управління потенціалом підприємства

1. Поняття антикризового управління
2. Особливості антикризового управління підприємством
3. Засоби антикризового управління потенціалом підприємства

ТЕМА 9 Механізми та інструменти протидії кризовим процесам

Причини виникнення кризових процесів на підприємстві

Діагностика кризових процесів, зокрема, банкрутства

Механізм протидії кризовим процесам

реструктуризація

санація

Сучасний стан економіки України: причини кризових процесів і шляхи їх подолання

ТЕМА 10 Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства

1. Поняття матеріально-технічного потенціалу і його місце у виробничому потенціалі підприємства
2. Структура матеріально-технічного потенціалу
3. Роль матеріально-технічного потенціалу у функціонуванні підприємства
4. Кількісна оцінка величини та ефективності його використання
5. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства на базі його кількісної оцінки

ТЕМА 11 Проектування систем управління потенціалом підприємства

1. Структура і функції системи управління потенціалом підприємства
2. Особливості проектування систем управління потенціалом підприємства
3. Дві концепції управління підприємством
4. Концепція BSC - управління підприємством на основі збалансованої системи показників
5. Управління підприємством за вартістю (Value Based Management) і можливість застосування цієї концепції на українських підприємствах

ТЕМА 12 Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства

1. Поняття конкурентоспроможності підприємства
2. Умови конкурентоспроможності потенціалу підприємства
3. Оцінка конкурентоспроможності потенціалу підприємства
4. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства

ТЕМА 13 Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства

- 1 Процес впровадження систем управління потенціалом підприємства
- 2 Напрямки вдосконалення систем управління потенціалом підприємства
- 3 Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку практичного заняття. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується обрати тему реферата (1 модуль), який він повинен захистити публічно, бажано з презентацією;
- Студентам пропонується індивідуальне розрахункове завдання (2 модуль).

Деякі теми рефератів

1. Сутність, переваги і недоліки ресурсного підходу до визначення економічного потенціалу підприємства.
2. Відмінність економічного потенціалу підприємства від виробничої потужності резервів
3. Сутність цілісності, складності і гнучкості як ознак потенціалу підприємства
4. Які можливості надасть українським підприємствам визначення величини їхнього потенціалу?
5. Як виникло поняття «потенціал»? З якою метою воно використовується в економічній літературі?
6. Чим відрізняється поняття «економічний потенціал підприємства», «Виробничий потенціал підприємства», «виробнича потужність підприємства»?
7. Які ознаки має виробничий потенціал підприємства?
8. Чи залежить актуальність цього поняття від типу економічної системи держави?

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали. **Максимальна сума становить 16 балів за модуль.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відповідями та ступенем залученості у дискусії (до 5 балів). **Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття, відповідно, 20 балів за модуль.**

Самостійна робота

Написання та захист реферату (у 1 модулі) **оцінюється у 24 бали**; виконання та захист індивідуального розрахункового завдання (у 2 модулі) **оцінюються у 24 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється у 2 бали. **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит

- Студент отримує підсумкову оцінку за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент отримав оцінку В чи Д і не погоджується з нею, він може скласти залік та підвищити її до А та С відповідно. Перелік питань до заліку наведено у додатку А.

Команда викладачів:

Назаренко Ірина Леонідівна (http://kart.edu.ua/staff/nazarenko_il) – лектор з питань інноваційного розвитку, інтелектуального бізнесу та бізнес-тренінгів в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.07.04 - «Економіка транспорту і зв'язку» в УкрДУЗТ у 2001 році.

У 2004 – 2005 рр. успішно виконала наукові дослідження по гранту Президента України на тему «Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств» за договором №Ф8/302 – 2004 від 22.11.2004 р., №держреєстрації 0105U000900. За результатами гранта спрямовані листи Президенту України та у Міністерство економіки України.

Напрямки наукової діяльності: інноваційний розвиток підприємства, інноваційна інфраструктура регіону; інтелектуальний капітал підприємства; бізнес-планування, бізнесмоделювання; економічна безпека підприємства та залізничного транспорту; економічний потенціал підприємства; оцінка кадрового та інноваційного потенціалу підприємства; застосування вартісної концепції управління на підприємствах залізничного транспорту та ін.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток А

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

- 1 Етимологія поняття «потенціал»: різні погляди
- 2 Актуальність визначення економічного потенціалу підприємства; зміст цього поняття
- 3 Виробничий потенціал підприємства: сутність і відмінність від економічного потенціалу
- 4 Ознаки виробничого потенціалу підприємства
- 5 Склад потенціалу підприємства
- 6 Структура економічного потенціалу підприємства
- 7 Взаємозамінність елементів як властивість економічного потенціалу підприємства
- 8 Проблеми і шляхи оптимізації структури потенціалу підприємства
- 9 Поняття систем
- 10 Властивості систем
- 11 Класифікація систем
- 12 Підприємство як велика складна система: визначення, властивості.
- 13 Місце підприємства у класифікації систем. Підприємство як організаційна система
- 14 Закон синергії
- 15 Схеми функціонування системи і процесу управління
- 16 Особливості управління складними системами, в тому числі потенціалом підприємства
- 17 Необхідність кількісної оцінки виробничого потенціалу підприємства
- 18 Проблеми оцінки величини потенціалу підприємства
- 19 Методика кількісної оцінки виробничого потенціалу через вартість його елементів
- 20 Бальна методика оцінки виробничого потенціалу підприємства
- 21 Необхідність оцінки ефективності використання виробничого потенціалу підприємства
- 22 Оцінка ефективності використання потенціалу за допомогою часткових показників
- 23 Зведенні показники ефективності використання потенціалу і методика їх розрахунку чи показники ефективності і методика їх розрахунку
- 24 Шляхи підвищення ефективності використання виробничого потенціалу підприємства, сучасні тенденції в Україні.
- 25 Поняття і склад трудового (кадрового) потенціалу підприємства
- 26 Структура кадрового потенціалу підприємства
- 27 Фактори і управління формуванням трудового потенціалу підприємства
- 28 Процес відтворення кадрового потенціалу
- 29 Оцінка кадрового потенціалу
- 30 Управління кадровим потенціалом
- 31 Підходи до визначення інноваційного потенціалу
- 32 Структура інноваційного потенціалу підприємства
- 33 Оцінка інноваційного потенціалу підприємства

- 34 Управління інноваційним потенціалом
- 35 Поняття і види кризових ситуацій
- 36 Життєвий цикл підприємства
- 37 Фактори виникнення кризових явищ
- 38 Прояви кризи
- 39 Діагностика кризового стану підприємств
- 40 Концепція створення системи антикризового управління підприємством
- 41 Принципи та етапи антикризового управління
- 42 Потенціал виживання підприємства і сутність та теоретичні заходи визначення
- 43 Ресурсні передумови виживання підприємства та їх оцінка
- 44 Оцінка можливостей розвитку підприємства
- 45 Дослідження сприятливості стану зовнішнього середовища підприємства для виходу з кризового стану
- 46 Теоретичні основи формування антикризової програми підприємства